

אלה רוצים

כפי ויקהל תשצ

שבת שבתון לה' (לה, ב)

20

פעם אחת הגיע רבי ישראל מאיר הכהן, בעל ה"חפץ חיים", לעיר פטרבורג. יצאו בני העיר לקראת גדול הדור לחזות בזיו פניו לקיים את הכתוב: "והיו עיניך רואות את מוריד" (ישעיהו ל).

בין הבאים היו כמה מעשירי העיר שבאו להתברך מפיו. נגש עשיר אחד לחפץ חיים ונתן תרומה גדולה עבור ישיבת ראדן.

תפס ה"חפץ חיים" בידו של האיש והחל לבכות בכי מר...

יד זו - מירד ה"חפץ חיים" בבכי - נותנת צדקה בחשיבות כה רבה, והלא מחללת היא את השבת ...

כך המשיך ה"חפץ חיים" לאחוז בידו של העשיר ולבכות. נמס לבו של העשיר, ואף הוא פרץ בבכי מר...

רבי - אמר העשיר - מהיום מבטיח אני לך שאשמור שבת. אבל, אנא ממך, הרשה נא לי לכל הפחות בשבת הקרובה לעשות מלאכה, כדי להשלים את מה שהתחלתי כבר.

כאשר שמע ה"חפץ חיים" את דבריו נענה ואמר בהתרגשות רבה: בני יקירי, אם היתה השבת שלי, הייתי מוחל לך ומתיר לך כל שתבקש, אבל השבת היא של הקדוש ברוך הוא, מלך מלכי המלכים, אין ביכלתי להתיר לך אפילו רגע אחד של חילול שבת!

קבל העשיר את דברי ה"חפץ חיים", ומאותו יום שמר שבת והפך לשומר תורה ומצוות.

ויקהל
של
ע"פ
ל"ה

ל"ה יקר

ל"ה יקר י"ע א"כ
2:108

ב) נקום נקמת בני ישראל מאת המדיינים. ומשה שינה ואמר לתת נקמת ה במדיין. ועו"ק שפירש רש"י אף על פי ששמע משה שמיתתו תלויה בדכו עשה כשמחה ולא אחר, מנא ליה לרש"י לומר כן שמא היה נעצב על מיתתו וכ בעבור זה לא היה לו להקים דבר הי זמי כמוהו מקים דבר הי בלא איחור, ומ"י רימסרו להוריע שבחן של רוצי ישראל כו עד שנמסרו בעל כרחם, לא פורש במקרו מהו ההכרח אשר הביאם לזה.

וביאור הדבר שהמדיינים שהים רעות עשו. אחת לשמים, כי החטיאו את ישראל בע"ז ובזנות. ואחת לישראל, כי הפילו בעצתם כ"ד אלף מישראל. ואמ הקב"ה למשה נקום נקמת בני ישראל כי מה שעשו לי שרי ומחול כי אם רג פשעי האדם מה יעשה לו יתי ועיקר הנקמה על מה שעשו לישראל כי רבה רעתו וזכאשר שמע משה שאמר לו הי אחר תאסף אל עמך, וכבר ידע משה רוב חיב ישראל אל מנהיגיהם אמר בלבו אם אומר אל ישראל דברים כהווייתם כאש נאמר לי מפי הנבורה, מאחר שידעו ישראל שמיתתי תלויה בנקמה זו א"כ יאנ נא ישראל כשם שמחל הקב"ה על חלקו כך אנחנו נמחל להם על מה שעז לנו ולא נבקש נקמה כל כך מהרה כי בדינו לאחר זמן הנקמה עד שתחפץ מאתו ומשה לפי שהיה שמח לעשות דבר הי בלא איחור שינה ואמר לתת נקמת הי במו ויחשבו ישראל מאחר שהקב"ה מבקש הנקמה בעבור כבודו, אם כן חלק גב מי יתיר לאתרו ובוה יהיו מוכרחים לעשותה לאלתר, ועל הכרח זה נאמר וימס כי מאחר שאמר להם משה לתת נקמת הי במדין ע"כ היו מוכרחים לעשות בי איחור ומכאן ראה ברורה שעשה בשמחה ולא אחר שהרי היה בידו להמשיך ז הנקמה אילו היה אומר להם דברי השי כהווייתן.

ומה שהקדים בפרשת פי תשא משכן

לשבת, וכתב "אך את שבתתי תשמרו"

(לעיל לא, ג) לדרש מיהור לשון "אך" שאין משכן דוחה שבת, ונהיה ליה להקדים השבת ולא יצטרף ליתור של אך. הנה לפי מה

שפרשנו למעלה פרשת פי תשא ביהור לשון "אך", הצריך לכתב לשון "אך". אמנם דברי רש"י יתיר בדרך אחר, ואגב זה יתיר גם כן

למה שנה משה הפרו, פי הקב"ה צוה לו תחלה על המשכן, ומשה הקדים השבת וזה,

כי השבת אין בו כי אם כבוד ה' יתברך, להורות כי הוא יתברך חדש עולמו, והמשכן מורה פלו על כבוד ישראל, שיותר להם

הקב"ה והשירה שכינתו בחוכם, ומחל להם עון העגל. והקב"ה חס ביותר על כבודם של

ישראל, על כן הקדים המשכן, וכדי שלא יטעו לומר שלכך הקדימו לומר שמלאכת המשכן דוחה שבת, על כן הוסיף מלת "אך".

אבל משה חשב שלכבוד ה' יתברך ראוי להקדים השבת המורה על כבודו יתברך, ואחר כך המשכן המורה על כבודם של ישראל, ומתוך קדימה זו יוכן ממילא שהשבת דוחה מלאכת המשכן, כי מי נדחה מפני מי.

היי אומר הקטן מן הגדול. ולמעלה פרשת פי תשא תמצא עוד טעם אחר למה המשכן נדחה מפני השבת.

1

ב) הלכה 03

זהו וכסף וגו'. לאמר להם כל הפרשה נקרא
בהתחברות השמות, ופרטי הדברים, כי לא הוזה
קדושו כהם לפעמים יאמר וא"ו בכל פרט הנוסף, כמעשהו
בפרט י"ו דברים הנאים נדבחה המסקן, שאמר וא"ו בכל
נוסף, ולפעמים יאמר וא"ו בהתחברות הג', כלאומר את
המסקן את אהלו ואם ומכסה, ודקף חור זו כמסוב עלמו
 ולקח סדר ההתחברות אחר, ואמר את קרסיו ואת קרסיו,
 וכן על זה הדרך עד סוף סדר פרטי המסקן כמה שישים
 בפרט זה:

והראיה ליישג נהקדים דברים ו"ל (שמי"ד ל ג) כי הו"ו
 יצד התקשרות הנוסף עם האלפין, ובמקום הו"ו
 יצד כי הוא גבול כפי עלמו, וזה נשפיל על כל דבר ודבר,
 ולכן ליישג כל פרט ופרט במקומו. זה יאל ראשונה, נדבחה
 המסקן אמר ו"ו בראש כל פרט, כדי להסמך ולהשוות כל
 הו"ו דברים, לומר שכולם שים ליקראות חרוטת ה', והיותן
 שיה, מניח הנוסחה כמבואר, כמו שמצינו שאמר הכמו
 (ויקרא ה ט"ו) בעולם הבהמה רים ניוטם, ובעולם העוף רים
 ניוטם, ואמרו ו"ל (מסות ק) לומר לך אחד המרבה ואחד
 הממעיט כו', ועין מה שפירשנו בעין פירשת ויקרא:
 גם נמכין לומר שכל הו"ו דברים חובה הם לזרזי המסקן,
 דכך קצו דבר גדול מעבדו, אשר על כן סדרם
 במחברת הו"ו. וכל זה במסך דבר הניח, אבל בערך הנוסחה
 ממנו, יש בהם הדרגות הקדושה רבה קדושות הם זו למעלה
 מזו ולא מרמה שום קדושה למה שלמעלה ממנה:

יא את המשכן וגו'. הנה הדרגת המסקן שהם ירעו
 התחברות, להיות שמסכין על הקדוש, הם נהדרגה
 מעולה מהלכו ומעבדו, הנושאים מהעדרות שאינם ראויים פני
 הקדוש, לזה לא אמר ואם אהלו להשוים אליו, אלא כל מה
 על ירעוהם התחברות, השוה אולם הכתוב נדבחה אהם,
 ואמר ואם ומכסה, להשוותו בעל אהם עם אהלו, ולו יהיה
 3/3 שמהם גדולה קצת הדרגת האוהב מהמכסה, ירעו הכמו
 כי אין הפרש כל כך והדרגה אחת ממסך ואמרו את קרסיו
 ולא אמר ואם, לומר כי הדרגה זו של הקרסיו אינה גבול
 כשואה עם אהלו ומכסה. ואמרו ואם קרסיו כי שים הם
 גבול עם הקרסיו. ואמר את קרסיו כי אינם גבול קדושה
 3/3 הקרסיו. ואמר את עמודי שאינם גבול הדרגתם. ואמר
 ואם אהלו כי שים נהדרגה עמוהם לאהלים, והמשפיל על
 דבר יראה כי השכל יצר ההדרגות שהם כמו שכתבתי:
 יב את הארון, הפסיל הכתוב נמעולה שכלים כמו
 שפסיל המסקן ירעוהם של שש, שהם גדר הקדושה
 4/4 הפמעולה שבת, ואמר ואם כדיו ירעו הכתוב כי שים
 קרסיו לנפש של ארון הקדושה, וזהו חמלא שניה הכתוב

לפיל כה טו) לא יאמר כולם, ואמר את הכפרות כי לא שיה
 לקדושה הארון, וכן חמלא שלה היה קטע הארון, וגם אין
 אהרה שלה להסירו, ואמר "ואם" פרוכה המסקן, השווה
 4/4 הכתוב קדושתו לקדושת הכפרות שהם גבול אחד:
 יג יבית את השלחן. אין קדושת השלחן שיה לקדושת
 הקודש לו, לזה אמר את. ואמר בכל פרטיו ואת
 כי מדרגת כולם שיה בקדושה:
 ואת מנרת המאור נפוספה וא"ו, לומר כי זו קדושה
 וקדושה לניה שים לקדושת שלחן וכליו. ואמר ואת
 4/4 מנח הזהב, כמו כן גבול שיה למנורה ולשלחן הוא וכליו
 ושמן המשחה וגו' עד מסך הפתח, בכל פרט אמר הכתוב
 ואת לומר שכולן גבול אחד הם:
 ואמר את מזבח העולה בלא וא"ו לומר שאינו גבול
 קדושת הקודש, ותקומו מוכים עליו, ואמר ואת
 4/4 מנכר, שהיה גבול עמו, ואמר את כדיו שאינו גבול עמו,
 ואת כל כליו גבול אחד עם כדיו, את הכיור אינו גבול מזבח
 הנחשת, ואת כנו גבול אחד עם הכיור, את קלעי החצר אינה
 גבול מזבח העולה וכליו, את עמודיו גדר למטה מהקלעים,
 4/4 ואת אהליה ואת מסך גבול אחד עם עמודיה, את יתדות
 גדר כפי עלמו, ואת יתדות החצר ואת מימיהם כולן שים
 גבול אחד, את גבול החצר הם דברים שממסים הקודש
 נפרק הנסיכה ומדרגתם למטה ממדרגת יתדות וגו', את
 גבול הקדש הם מדרגת כפי עלמו, ועין מה שכתבתי
 4/4 בפרשת תרומה (לפי כה י) כי אין מוטלים בנגדי כהונה,
 ומועלין בכל כלי הקודש, ואת גבול בניו שים הם לקדושת
 גבול אהרן אהיהם, לזה סדרם בוא"ו המתחברת:

ובפירש"י שהבאנו דוה קאי על מלאכת
 המשכן יבוא על נכון לפי
 משונו מה שפרט מלאכת לא תבערו אש
 בכל מושבותיכם וכו' יותר מכל המלאכות
 ויתבאר זה על דרך הפשט, דהנה משה
 6 קרא לכל ישראל ואמר להם דעו לכם
 שהשי"ת צוה לעשות המשכן ויהיו בו
 מלאכות כאלה וכאלה מכל מיני ל"ט
 מלאכות, ודעו לכם כי אותן המלאכות
 עצמם אשר תראו העשוי במשכן כל אותם
 4 המלאכות אסורים להעשות בשבת כגון
 האריגה והצביעה וכל הל"ט מלאכות
 כמבואר בשבת, וע"כ הוצרך לפרט להם
 מלאכת ההבערה בפרטות, דהנה כל
 המלאכות נמצאו במשכן, אמנם ההבערה
 לא היתה במשכן, דהנה מבואר בגמ'
 שבועות ט"ו דמלאכת המקדש נעשה ביום
 ואינו נעשה בלילה וכן ה"י מסתמא במשכן
 [שנקרא ג"כ מקדש, ומ"מ יש לדחות דהא
 היו מביאים מטה טווי ונגמר ונעשה בביתם
 4/4 ואפשר דמותר בלילה ואינו דומה למקדש
 דנבנה במקומו ואסור בלילה], וא"כ אין
 לומר דהוצרך להדליק נר כדי לראות הארץ
 לעשות מלאכה דהא אינה נעשית בלילה
 וזאת הבערה דבשול סממנים דהוא בכלל
 4/4 גבישול, ועי"ל דאף אם מלאכת המשכן ה"י
 נעשית בלילה לא ה"י צריכין נר דאיתא
 בגמ' וס"ל שהעמוד אש ה"י מאיר להם לישראל
 אף מה שבטפוח [היינו כלי חרס קטן]
 וא"כ לא ה"י צריכין להדלק נר שאסור
 3/3 דהא גם העמוד הוא אש וא"כ נעשה מעולת
 הנר והו"א שמתור לעשותו בשבת, לכן
 הוצרך לפרט לא תבערו אש בכל
 מושבותיכם. ר"ל אף דמה במדבר לא שייך
 הבערה להדלקת הנר דהא ישנו לעמוד
 האש, אבל דא יהי' זמן דלא יהי' עמוד אש
 3/6 כשחבואו לארץ ישראל ותשבו שמה,
 ומדויק מאד ה"י, בכל מושבותיכם" ואז
 יהי' ההבערה מלאכה חשובה ע"כ גם עתה
 היא אסורה לכם, ומה שכתבנו שאינו נמצא
 4/4 הבערה להדלקת הנר ואף שנמצא לענין
 כישול, אמנם מבואר בהרמב"ם שה"י צריך
 להמצא במשכן בכל המינים מהמלאכות ולא
 יועיל לענין ההבערה להדלקת הנר שיקרא
 אב מלאכה מה שנמצא ממנו לענין הכישול,
 4/4 אמנם כ"ז הוא בדרך הפשט דעפ"י דברי
 הגמרא ל"מ כן דבגמ' שבת משמע
 דהבערה לחלק יצחה לחד מ"ד ולא יחד
 ללאו יצחה ולדברינו בלא"ה אינו אב כיון
 שלא ה"י במשכן, אך נוכל לומר דבאמת
 4/4 זהו טעם המ"ד ללאו יצחה כיון דלא הו"י
 במשכן, ויעוין בשבת ובריש ב"ק ובחוס'
 שם כל דהו"י במשכן חשיבא קרי ל"י אב

4) א ה כ ל
 3 ק"י

6) זכר אשה

9) בביית יצחק אבינו

יצאנו כל שנת בני ישראל מלפני משה (לה כ).
זמנה טובה מה השמיצנו בכאן יותר

ויעש את הכיור נחשת ואת כנו נחשת
במראות הצובאות וגו' (לח, ח)

שאר מקום. ונראה דהוא לאימרונין חיוב
זכרונות שנינו שנצטוו במצות נדבת המשכן
א נשארו לפני משה ללמוד אצלו, אלא תיכף
ולכו לקיים את המצוה. ואף שלכאורה לא היה
מה להודרו כי המשכן נגמר בכ"ה בנסלו היה
זמנה כך עד ניסן, אבל מ"מ להם אינו נוגע
זה, אלא כיון שנצטוו הוכרחו תיכף להודרו
לקיום המצוה, וק"ו לכל מצוות שצריכין זירוז.

7) איתא גמ' פסחים 3
למרות שהחשיב וכו' כח אדמו"ר טפאפא זצ"ל
מאד את ההכנה למצוה, השגוב
פלאים את ערכה, מכל מקום לא הפריז על
המורה בענין זה, והגיה במפורש שאין
מהחייבים להאריך מדי בהכנות. פעם אף
התבטא: מצינו בחז"ל ופסחים ד' ע"א "זריזים
מקרימין למצוות". מאי "למצוות" ומדוע
לא אמרו "במצוות"? אלא ללמדנו להיות
זריזים בעת ההכנה למצוות, היינו לפני
קיום כל מצוה, לא להשתנות מדי ולגמור
אותן מהרה, לעומת זאת כשכאים לנפך
המצוות, חייבים מאד לעשותה ולקיימה
מתוך ישוב הדעת, בשובה ונחת, ולא
להיחפז כלל... וכפי הר"ר יעקב שמואל
שטארק.
"תולדות יחי' יוסף" (ירושלים תשנ"ו) ח"א ע' תט"ו

8) זכר אשה
ראו קרא ה' בשם בצלאל וגו' (לה ל). לכאורה
לא מובן איך רואים בנ"א זה, מ"ש
מבחינת אהרן שלא נאמר זה, ונראה משום
שהשי"ת נתן להאדם איזה כח צריך לידע
הניתן לו רק כדי שיעשה בכת זה רצון השי"ת
לצורך ישראל ולצורך כבוד שמים, ואף שלא
נגזר עליו שיהיה מוכרח לעשות, משום שזה
חלוי בבחירה, אבל בכל אופן נברא לזה ויתבעו
ממנו חשבון על מה שלא עשה כפי כחו שניתן
לו, וממילא הוא כפשוטו שהרי אתם רואים
בעיניכם כי ה' קרא בשם את בצלאל שיעשה
המשכן והרי מלא אוהו ה' כל הדברים שצריך
לזה, ומה ידעינו שכל אדם בין שניתן לו חכמה
בין שניתן לו גבורה בין שפע ברכה בכסף
ובנכסים הוא רק כדי לעשות רצון ה', וכשרואים
זרבה בנ"א שניתן להם חכמה וגבורה וכספים
אין עושים רצון השי"ת, הוא משום שהבחירה
ידם ובהורו ברע, ויתבעו מהם חשבון על
זכספים שניתן לו מה עשה בהם וכן החכם
מה עשה בחכמתו אם למד ולימד.

1) וברש"י ד"ה במראות הצובאות וז"ל: "בנות ישראל היו בידן מראות, שראות בהן
כשהן מתקשטות, ואף אותן לא עכבו מלהביא לנדבת המשכן, והיה מואס משה בהן,
מפני שעשויים ליצר הרע, אמר לו הקב"ה קבל, כי אלו חביבין עלי מן הכל, שעל
ידיהם העמידו הנשים צבאות רבות במצרים. כשהיו בעליהם יגיעים בעבודת פרך, היו
הולכות ומוליכות להם מאכל ומשתה ומאכילות אותם ונטולות המראות, וכל אחת
רואה עצמה עב בעלה במראה ומשדלתו בדברים, לומר אני נאה ממך, ומתוך כך
מביאות לבעליהן לידי האוה וזקקת להם, ומתעברות ויולדות שם, שנאמר (שה"ש
ח, ה) תחת התפוח עוררתין, וזהו שנאמר במראות הצובאות", עכ"ל.

2) והנה שמעתי דבר נאה מהגאון רבי שמואל קמיניצקי שליט"א שביאר מה
שהנשים אמרו "אני נאה ממך", שאין הכוונה שאמרו שהן יותר מבעליהן, אלא
שהיופי שיש להן הוא מבעליהן, שהוא כהחזרת והשתקפות אור הבעלים בהן וכמו
שאור הלבנה מאירה מאור החמה.

3) [וכעין זה שמעתי פעם ממו"ר הגאון רבי אהרן סולובייצ'יק זצ"ל לבאר מה
שהשיג הראב"ד על הרמב"ם בפ"ג מהל' תשובה הל' ז': "המשה הן הנקראים מינים:
האומר שיש שם רבון אחד אבל שהוא גוף ובעל תמונה שהוא מין", והשיג הראב"ד
וז"ל: "ולמה קרא לזה מין וכמה גדולים וטובים ממנו הלכו בזו המהשבה לפני מה
שראו במקראות ויותר ממה שראו בדברי האגדות המשבשות את הדעות" עכ"ל. וזה
תימה שיאמר הראב"ד שאחד קל דעה שחשב שיש לקב"ה גוף יחשב מהגדולים
וטובים ממנו דהיינו מהרמב"ם, אלא שאין הכונה ממנו - דהיינו מהרמב"ם, אלא ממנו
היינו מתוכינו ומאתנו - שהוא עדיין נחשב לישראל ולא למין. ובכמה כת"י תיבת
א' 'ממנו' ליתא. ועיין באור שמח שהגיה 'מעמנו']

4) והנה בספר שמן הטוב הביא שמדברי המדרש נראה שבזכות שנתנו נשים את
המראות הצובאות לכת"ו זכו לזה שהן אסורות במלאכה בר"ה והוא יר"ט שלהן,
וביאר, שהסיבה שהנשים במצרים היו יוצאות לשדה ומחזקות בעליהן ומשדלות
אותם בדברים ועל ידי כך מקימות צבאות לישראל, היתה משום שהנשים האמינו
בעתיד של כלל ישראל, ואף בתקופת הקשה של שעבוד מצרים עדיין היה להן בטחון
ואמונה ותקוה לעתיד. וזהו יסוד ענין ר"ח, שאף שהלבנה מתכסה, מ"מ בתחילת
החודש היא חוזרת מתחדשת ונראית, וזה מסמל את תקותנו לגאולה, ולכן אומרים
"דוד מלך ישראל חי וקיים" בעת קידוש הלבנה, כי הלבנה הנראית עוד פעם בתחילת
החודש מזדה על גאולת ישראל, ולכן מזכירין את דוד וחזרת מלכותו בביאת מלך
א"י המשיח.

10) ה' אה"ו כ"ש ג' צוק

1) ומה שהזכיר, ואמה יהצי קומתו אמה של תורה בת
ששה טפחים⁴⁸, נמצא קומתו של ארון השעה טפחים, והבפרת שבאה הקבלה לז"ל
שהיה עביו טפת מגודרת סות של פני פני⁴⁹, היה משלימו לעשרה, וכן מצינו מספר עשרה
רמות⁴⁷ בשלהן גם כן כי גם בו הזכיר הכתוב: ואמה וחצי קומתו⁴⁸, והיה תשעה טפחים
ומסגרת טפה⁴⁹ היה משלימו לעשרה, וכן במנורה התיב: תיעשה המנורה⁵⁰, ביו"ד, ולכן
עשה שלמה עשר מנורות⁵¹, שאין הכוונה שתצוה תחירה מנורה אחת ושיבא שלמה
1) יעשה מהם עשר, וכן עשרה שלהנות⁵² ועשרה כיוורים⁵³ ונמצא עובר על כל תוספת אצל
הקב"ה מודיע למשה בהר כי כשיבנו בית המקדש יעשו עשרה, והיו הדברים קבלה בידם
עד שהגיע בנין בית המקדש ועשה שלמה כאשר היתה קבלה בידם, ועוד יש במנורה רמו
למספר עשרה: שבעת קנים וכפתור וגביע ופרה, הרי עשרה, וכן במשכן הזכיר: ואר
1) המשכן תעשה עשר יריעות⁵⁴, גם גבהו של משכן עשר אמות כגובה הקדשים, שנאמר
עשר אמות אורך הקדש⁵⁵, גם במזבח העולה מצינו מספר עשרה, והוא שכתוב: חמש
אמות אורך וחמש אמות רחב⁵⁶, הרי עשר אמות שהיה המזבח בין אורך ורחב, ועח
שהיה גבהו של מזבח עשר אמות כאשר אבאר בסוף הפרשה⁵⁷, ונמצא למד כי מספר
עשרה רשום בכל כלי המשכן, ו

(11) עשר מנורה תורה

מימין של משה וחמש משמאל של משה. אם כן לפי החשבון היה צריך להיות עוד אחת, רק שלא היה יכול להיות יותר על צד אחד על צד השני. ובפרט לפרש"י דהרבי היה גובה עשרים, אם כן לא היה רק מאה אמה יותר. ולכן עשה גם שולחנות עשרה, כי השלחן צריך להיות נוכח המנורה, וכוונתו כן זה. וזה רק במקדש שלמה שהיה גילוי שכינה, אבל במקדש שני שאיגו רק חוק, כגון באחת, דו"ק היטב.

ויעיין שם טעם של שולחן וכיור. וכבר נאמר אצל דוד אביו שהגיה חזב "למנורות הזהב (ונרותיהם) והב במשקל מגורה ומנורה ונרותיה" - דברי הימים"א, כח, טו). משום דדריש שכיון שבמשכן שהיה רוחב עשר על שלוש אמה היה מגורה אחת, אם כן על כל ההשבון הוא עשר פעמים שלוש, הוא שלוש מאה אמה, וקומתו עשר אמה, ולפי זה החשבון היה כל שבעה שלמה היה ששים על רוחב עשרים, אם כן עשרים פעמים ששים הוא אלף ושני מאות, וקומתו שלוש, אם כן הוא ג' פעמים ככה, הוא שלוש אלפים ושש מאות. אם כן היה מוכרח להיות אחד עשר מנורות, ולבד משה עשרה מנורות, חמש

לעולם. אמר שלמה, בזכות אלו השלחנות הנתונות בימין ידו גשמי ברכה וטללי ברכה יוצאים לעולם מן ימין. ולכן נתן חמשה משמאל כנגד צפון שהוא השמאל, שמשם הרעה יוצאת לעולם. אמר שלמה, בזכות השולחנות הנתונות משמאל יודחו הרעות מן ישראל עכ"ל. רבינו ממוק מדברי הילקוט כי ריבוי הכלים בבית מקדשו של שלמה לעומת משכנו של משה גובה מגידול הצרכים בהתאם למצב החדש. להלן יישם רבינו את קו המחשבה הזה על ריבוי המנורות בבית המקדש. (11) המשכן היה 10x10x30 אמה = 3,000 אמה מ. וזה הספיק מנורה אחת. בית המקדש היה 30x20x60 דהיינו שתיים עשרה פעמים יותר גדול מנפת המשכן, כך שהחשבון היה מחייב שתיים עשרה מנורות, דהיינו מנורתו של משה ועוד אחת עשרה מנורות. הכתפסו בעקר מנורות נוסף על של משה כדי לשמור על המספר השווה בשני צדי מנורתו. 12. כלומר הרביר היה 20x20x20 ולא 20x20x30. 13. והאור מן המנורות קשור בגילוי שכינה כשם שהאור במשכן היה נתון לנבואתו של משה רבינו. 14. כלומר, אין תפקיד המנורה לתת אור עבור גילוי שכינה אשר בלאו הכי לא היה בבית השני.

לדורות שצריך להאיר את המקדש. 9. ילקוט למלכים"א, ז סעיף קפה: ואף על פי שעשה שלמה עשר שולחנות לא היה מסדר להם הפנים תחילה אלא על של משה, שנאמר "ואת השולחן אשר עליו לחם הפנים", ואח"כ היה מסדר על כולו שנאמר "ואת השולחנות ועליהם לחם הפנים". ואעפ"י שעשה שלמה עשר מנורות לא היה מבעיר תחילה אלא של משה שנאמר "ומנורת הזהב ונרותיה", ואח"כ מבעיר כולם שנאמר "ואת המנורות ונרותיהם לבערם כמשפט", עכ"ל, הרי מקור לשיטת רבינו, ונגד שיטת רש"י, לכך כי אמנם היליקו את כל עשר המנורות בבית המקדש שעשה שלמה. עתה יבאר רבינו מדוע, בעצם, הוסיף שלמה על מספר המנורות שהיו במשכן, וכיצד הגיע למספר עשר דוקא. 10. ילקוט שם: "ועש כיורים עשרה" - כדי להרבות את השמים שהם ככור, עשרה כיורים כנגד עשרה הדברות. ולמה לא עשה במדבר אלא כיור אחד? שלא היו ישראל צריכים גשמים במדבר, שהמן יורד להם והבאר עמהם. בא שלמה ועשה עשרה כיורות להרבות גשמים שהיו בארץ ישוב וחדו צריכים גשמים הרבה שנאמר "ארץ הרים ובקעות", עכ"ל. ובענין השולחנות כותב הילקוט (שם): "ועש שולחנות עשרה" כדי להרבות זרעים. ולמה עשה משה אחד? שלא היו במדבר צריכים לזרעים, וכיון שבא שלמה עשאן עשר כדי להרבות זרעים, ולכן נתן חמש מימין כנגד ימין העולם שהוא דרום, שמשם טללי ברכה וגשמי נדבה יוצאים